

Nadání a jejich identifikace

RNDr. Mgr. Zdeňka Chocholoušková, Ph.D., garantka podpory nadání NPI ČR

Co je to nadání/talent?

Vyhl. 27/2016 Sb.:

Sportovní

Umělecké

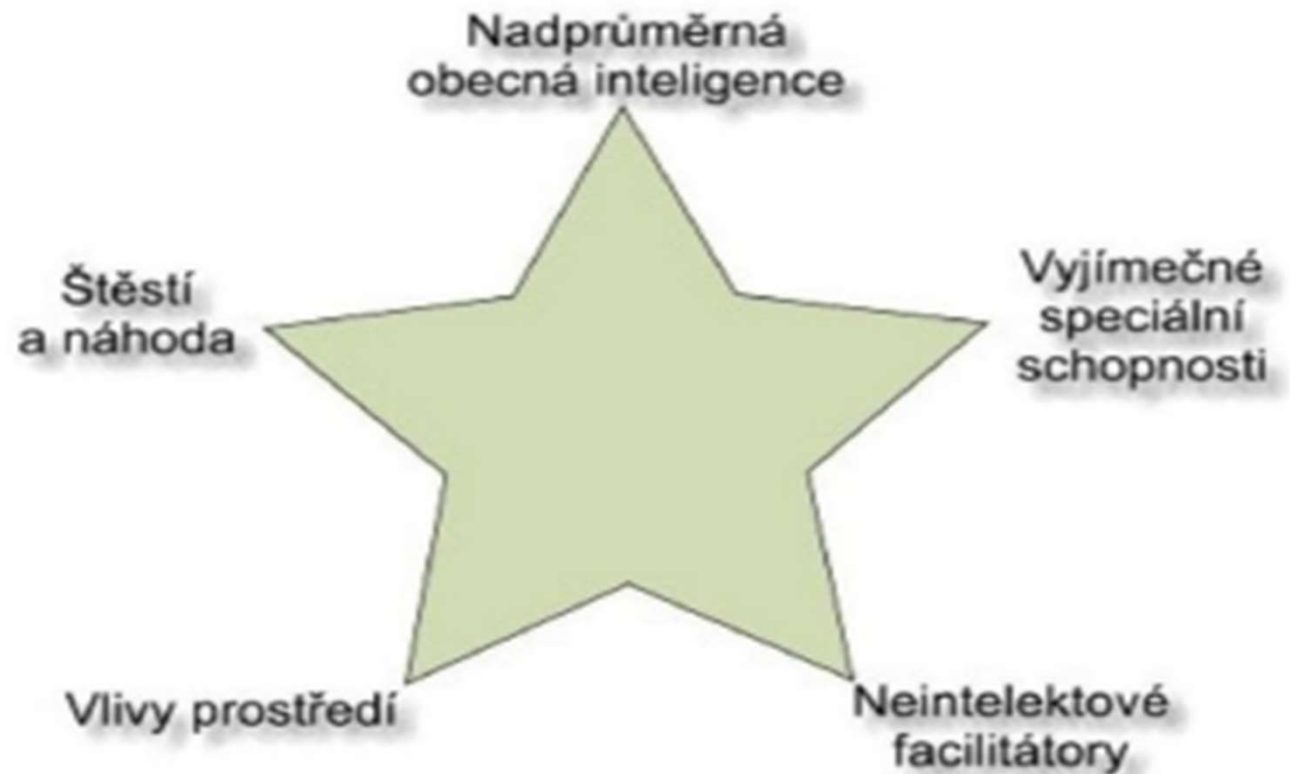
Rozumové (kognitivní)

**A.J. Tannenbaum –
Hvězdicový model nadání
(1986)**

Pět psychologických a
sociálních vazeb

Obecná inteligence – g
faktor

Speciální schopnosti –
staženo k určité oblasti
lidské činnosti

Cattell's Theory of Intelligence

Není limitován prostředím
– žáci
z nepodnětného
prostředí?

<https://www.verywellmind.com/fluid-intelligence-vs-crystallized-intelligence-2795004>

<https://psynso.com/raymond-cattell-theory-intelligence/>

- Refers to current ability
- Involves openness to learning new things
- Decreases with age
- Refers to prior learning
- Involves recalling specific facts
- Increases with age

Fluid Intelligence

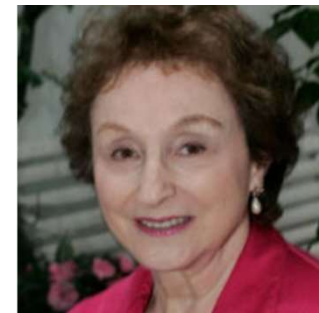

Crystallized Intelligence

Havigerová, J.M., Klimecká E. Slova a pocity: Jak se promítá téma „nadaný žák“ do myslí pedagogů (sondáž). Svět nadání. Číslo 2, roč. XII, 2023. Dostupné [zde](#).

Joan Freeman (2004, s. 17) americká psycholožka a zakladatelka mezinárodní společnosti ECHA (European Council for High Ability)

Nadaní žáci mohou projevovat své mimořádné schopnosti buď v celém spektru oblastí či pouze v jedné.

Nadanými jedinci mohou být i ti, u kterých se to ještě nerozpoznalo.

Ve společnosti se vyskytuje mnoho nadaných jedinců, kteří nebyli nikdy odborně diagnostikováni, což potvrzují i samotní odborníci.

„Teaching the Gifted and Talented“

npi

MŠ

PIP – MŠ Štěnovice (PIP ČŠI)

Klokanovy kufry
NOMI
NTC

Invenio

RVP – pro nadané?

Identifikace nadání

Ve škole – ŠPP, mimo školu ŠPZ

Tab. 1: Přehled nástrojů identifikace, diagnostiky a nominace nadání mimo ŠPZ

Nástroj/Instituce /autor	MITCH (Mensa Intelligence Test for Children) (autoři: Dana Havlová a Vladimír Marček)	Idena (NPI ČR, Lenka Hříbková et al.)	Invenio (MUNI Brno, Šárka Portešová et al.)	NOMI (PPP Královéhradeckého kraje, pracoviště Rychnov n/K) Autor: M. Homolková, I. Košťálová, N. Martincová s podporou E. Vondrákové)
Cílové skupiny	Od 5 let	1.–2. tř., 3.–5. tř., 8.–9. tř.	1.–6. tř.	3–6 (7) let
Dostupnost pro školy	Ano, s externí administrací	Ano, administruje proškolený pedagogický pracovník ve škole	Ano, s externí administrací, testování probíhá ve škole	Ano, pro učitele MŠ, nástroj může využít učitel po důkladném seznámení a získání zkušeností s ním
Dostupnost pro rodiče	Ano Více na webu Mensy ČR .	Ano, přes školu, rodiče jsou informováni. Více na webu zapojmevsechny.cz .	Ano, přes školu, rodiče si mohou testování domluvit ve škole. Škola jej poté hromadně realizuje. Více na webu Invenio .	Ano. Volně stažitelný z https://zapojmevsechny.cz
finance, logistika Kde testování probíhá	300 Kč/os	490 Kč/nástroj, nakupuje škola, probíhá ve škole	300 Kč/1 test, je dostupných 5 testů, před dokončením dalších 5. (Cena se stanovuje individuálně, podle počtu zakoupených testů. V budoucnosti se může měnit.) Veškeré materiály jsou škole poskytnuty okamžitě online.	Zdarma. Volně stažitelné z internetu https://databaze.opvk.cz/Project/Detail/3322

1. Gifted/talented

Nadaný/talentovaný

2. Strong academic potential – Silný akademický potenciál

3. Motivated
Motivovaný

Kroky k systematické podpoře a rozvoji nadání a talentu

1. Zvědomění potřeby podpory nadání – 3 úrovně nadání/talentu/ šikovnosti
2. Jak takové žáky rozeznat? (3 skupiny „šikovných“ dětí, evidování)
3. Jak takové žáky efektivně rozvíjet? (spolupráce pedagogů)
4. Vytvoření zásobníku nápadů, tipů, info o nadání např. PADLET
5. Sdílení příkladů dobré praxe – individuální přístup – vytvoření různorodých plánů podpory

Koncepční rámec PISA 2025

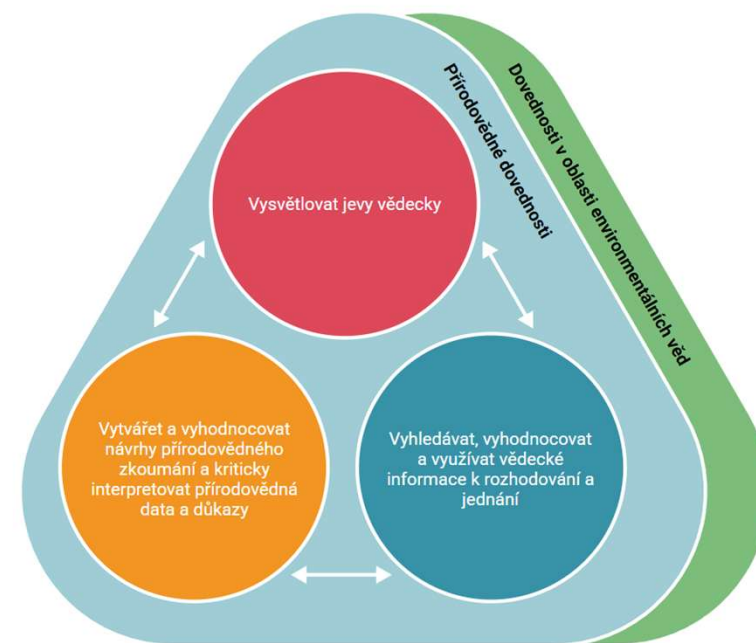
Cyklus PISA	2000	2003	2006	2009	2012
Počet zemí	32* (+ 11 v roce 2002)	41	57	65* (+ 10 v roce 2010)	65
Zaměření	Čtení	Matematika	Přírodověda	Čtení	Matematika
Inovativní doména	Nadpředmětové kompetence	Řešení problémů	Postoje vůči přírodovědě	Digitální čtení	Tvůrčí řešení problémů

Cyklus PISA	2015	2018	2022	2025
Počet zemí	72	79	81	90+
Zaměření	Přírodověda	Čtení	Matematika	Přírodověda
Inovativní doména	Týmové řešení problémů	Globální kompetence	Tvůrčí myšlení	Učení v digitálním světě

Kontexty

- Osobní
- Lokální/národní
- Globální

Žák musí prokázat:

Uvedené dovednosti jsou podmíněny třemi typy znalostí:

Znalost

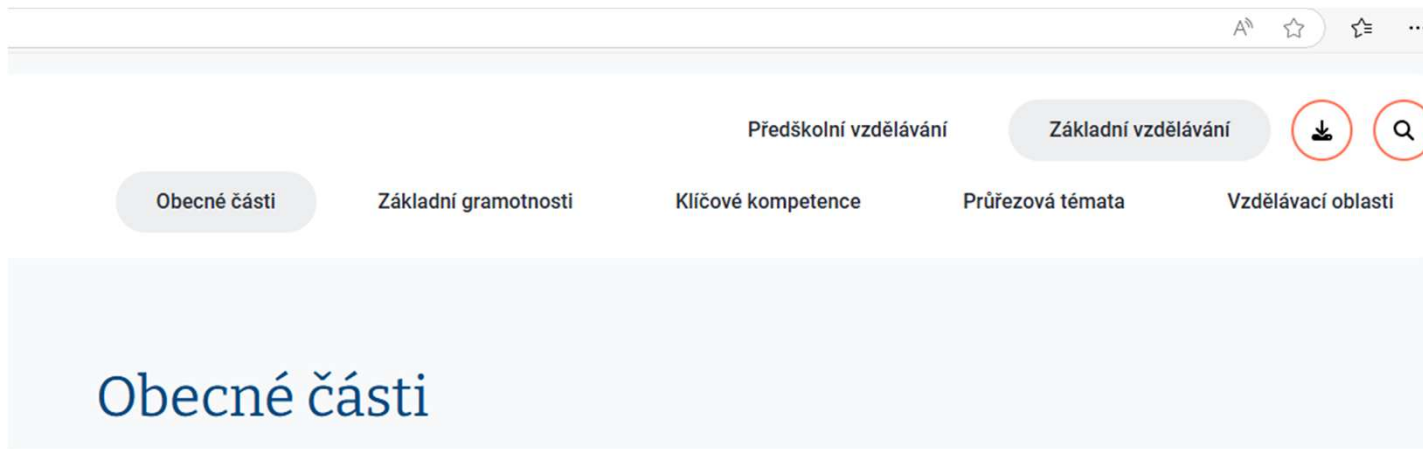
- Obsahová
- Procedurální
- Epistemická

Přírodovědná identita

- Oceňování vědeckých pohledů a přístupů k výzkumu
- Afektivní prvky přírodovědné identity
- Povědomí o životním prostředí, starost o životní prostředí a zodpovědné jednání v jeho zájmu

4. Metodická podpora implementace RVP

[Prohlednout.rvp.cz - základní vzdělávání - revize RVP](https://prohlednout.rvp.cz)

Obecné části

3.2 Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání

Závazná část RVP

- Včetně nezávazné části
- > Poznámky a seznam zkratk
- > Vymezení RVP ZV, cíle, hodnoty, pojetí a profil absolventa
- > 3 Podmínky k realizaci Rámcového vzdělávacího programu
- > 4 Vzdělávací obsah
- > 5 Rámcový učební plán
- > 6 Pojetí hodnocení žáků
- > 7 Tvorba, vyhodnocování a úprava školních vzdělávacích programů

3.2 Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání

Vzdělávání podle RVP ZV je založené na respektování individuálních vzdělávacích potřeb všech žáků s cílem maximálního využití jejich vzdělávacího potenciálu. Škola přijímá odlišnost každého žáka, respektuje diverzitu jeho vzdělávacích a psychických potřeb a zajišťuje pro něj rovnost vzdělávacích příležitostí.

Pokud žáci ani v případě individualizace výuky nemohou adekvátním způsobem dosahovat cílů základního vzdělávání nebo naopak jejich vzdělávací potřeby tyto cíle výrazně převyšují, je jim ze strany pedagogických pracovníků školy nebo školských zařízení poskytována legislativně stanovená podpora – **podpůrná opatření prvního až pátého stupně (§ 16 ŠZ)**.

V případě poskytování **podpůrných opatření prvního stupně** škola na základě svého rozhodnutí hledá pro žáky funkční způsoby práce se vzdělávacím obsahem. Jestliže podpora vyžaduje součinnost více pedagogických pracovníků nebo součinnost s rodinou žáka, může být školou vytvořen **Plán pedagogické podpory (PLPP)**.

V případě **podpůrných opatření druhého až pátého stupně** je způsob jejich poskytování žákovi podrobně specifikován školským poradenským zařízením (ŠPZ) v Doporučení pro vzdělávání žáka ve škole (*Doporučení*). Nástrojem pro realizaci podpůrného opatření může být **individuální vzdělávací plán (IVP)**. IVP i PLPP svým obsahem vycházejí z ŠVP zpracovaného podle RVP ZV.

Škola zajišťuje **realizaci podpůrných opatření**, podporuje komunikaci o nich a účinnou spolupráci školy, školního poradenského pracoviště, ŠPZ, zákonných zástupců žáků. Nastavení systému péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole, zodpovědné osoby (včetně metodického vedení a sdílení zkušeností asistentů pedagoga) a jejich role v systému se zohledněním specifik jednotlivých období popisuje škola ve svém ŠVP.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše nastavení **systemu péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními** prvního až pátého stupně, zodpovědné osoby a jejich role včetně spolupráce uvnitř i vně školy.
- Škola popíše **provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků nadaných a mimořádně nadaných**.

Škola v ŠVP pro vybrané skupiny žáků v rámci podpůrných opatření **upravuje vzdělávací obsah**. V některých případech realizuje s ohledem na potřeby těchto žáků **specifické vzdělávací obsahy**. V ŠVP pro ně může **využívat disponibilní časovou dotaci**.

- Pro žáky **nadané a mimořádně nadané** škola prohlubuje a rozšiřuje vzdělávací obsah (vzdělávání nadaného žáka).

Jak funguje učení

CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, L. *Vliv terénní exkurze na modifikaci žákovských prekonceptů odborných pojmů*. Praha: Scientia in Educatione, 2020. 11/1, 22-42. ISSN 1804-7106.

CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., SLAVÍK, J., HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, L., SOUKUPOVÁ, P. Souvislosti mezi kvalitou reflexe výuky a teoretickou znalostí u studentů biologie magisterského studia v předmětu Reflexe a hodnocení výuky. In: *Trendy v didaktice biologie: sborník abstraktů*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2018, s. 22-23. ISBN 978-80-7603-001-5.

SLAVÍK, J., CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, L., SOUKUPOVÁ, P. Souvislosti mezi kvalitou reflexe výuky a teoretickou znalostí u studentů magisterského studia v předmětu Reflexe a hodnocení kvality výuky. *Edukácia*, 2019, 3(1), s. 184-194. ISSN 1339-8725.

Výuka je soustava situací

Pedagogické dílo

- *tvůrčí proces, výsledek a způsob součinnosti učitele a žáků se vzdělávacím obsahem vedený vzdělávacími cíli.*

Výuková (učební) situace

- *strukturní součást pedagogického díla*
- *podmiňuje kvalitu výuky – kvalitu pedagogického díla*

Učební prostředí

- *komunikační prostředí, které poskytuje žákům příležitosti k učení a poznávání obsahu.*
- *Bezpečné, motivující, ...*

„Černá skříňka výuky“

Jak se žáci učili
a učitel vyučoval?
proces výuky
realizace
kurikula

Vstupy: OBSAH,
dispozice žáků, dispozice
učitelů, podmínky výuky

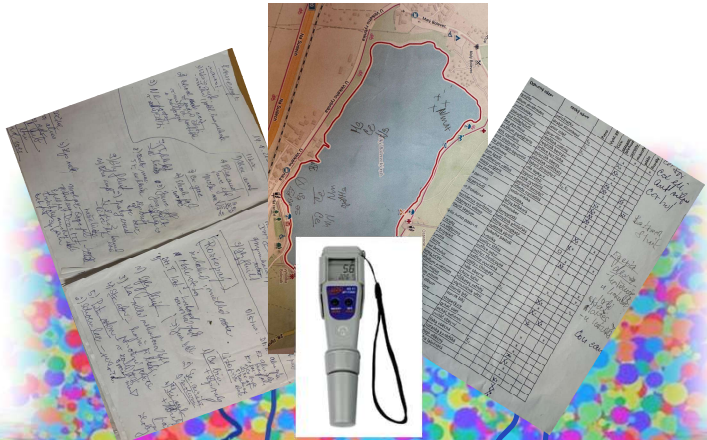
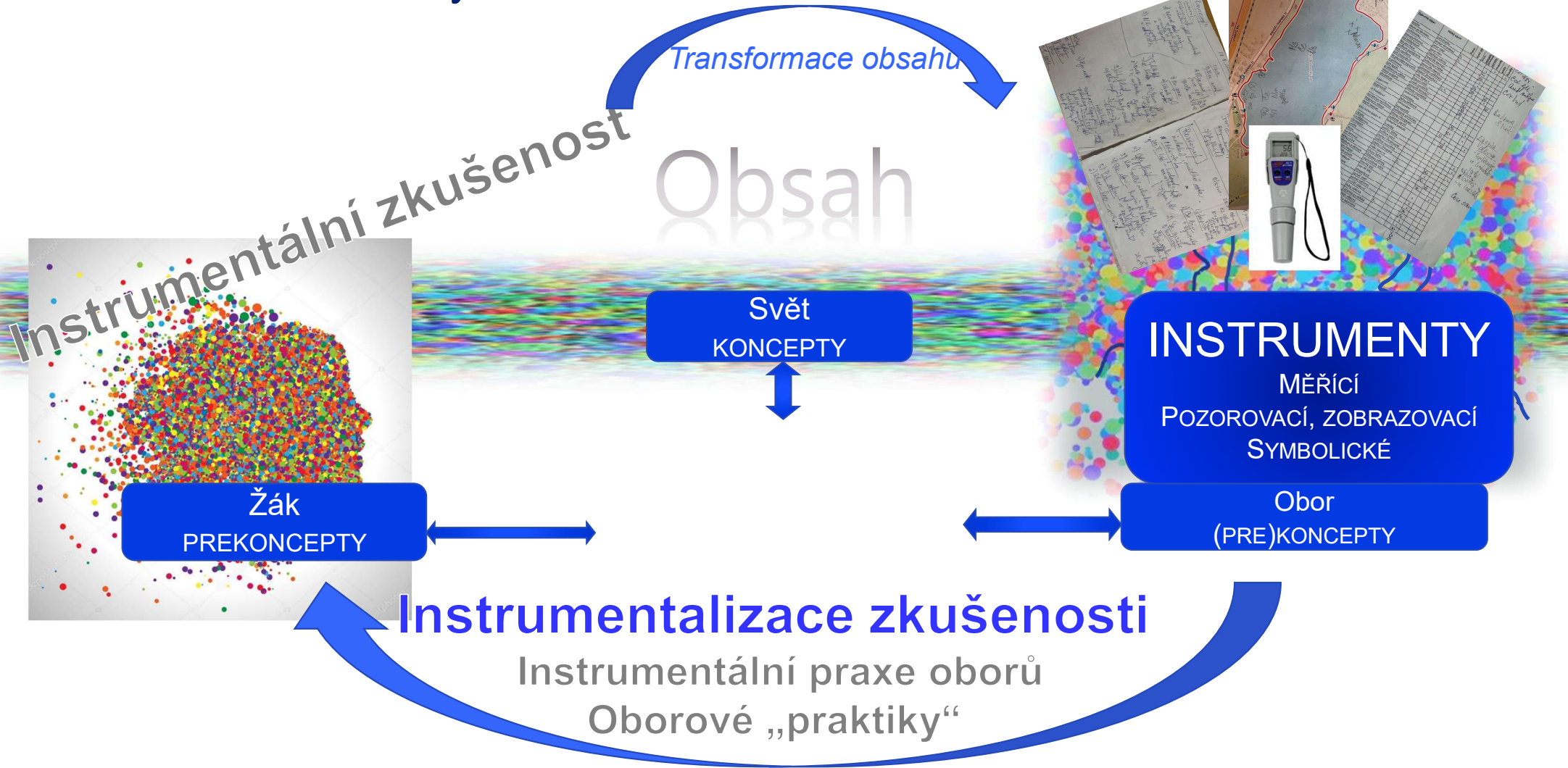
Výstupy: OBSAH →
vzdělávací a výchovné
výsledky
← dosažené kurikulum

Obsah: to, co se žák učí a učitel vyučuje.

Co se žáci naučili?
Přidaná vzdělávací hodnota

Transformace obsahu: koncepty mezi světem, oborem a žákovskou myslí

INSTRUMENTY
 MĚŘÍCÍ
 POZOROVACÍ, ZOBRAZOVACÍ
 SYMBOLICKÉ

Obor
 (PRE)KONCEPTY

Žák
 PREKONCEPTY

Svět
 KONCEPTY

Instrumentalizace zkušenosti

Instrumentální praxe oborů
 Oborové „praktiky“

Instrumentální zkušenost

Transformace obsahu

Obsah

Tab. 6: Použití aktivních sloves taxonomie Blooma (podle Kalhouse & Obsta, 2002, s. 280-281; Skalkové, 2007, s. 122; Klapka, 2012, s. 33; upraveno autorkami)

Dimenze kognitivního procesu	Sloveso, jehož pomocí vyjádříme výsledek vzdělávání
1. Zapamatovat	uvést, vyjmenovat, popsat, vymezit, reprodukovat, doplnit, definovat, napsat, pojmenovat, vybrat, určit atp.
2. Porozumět	dokázat, jinak formulovat, vysvětlit, objasnit, charakterizovat, ilustrovat, vyjádřit vlastními slovy, interpretovat, odhadnout, převést, přeložit, vypočítat, zkontrolovat, změřit, vyjádřit jinou formou, použít, ilustrovat, zkontrolovat, opravit atp.
3. Aplikovat	aplikovat, demonstrovat, znázornit, navrhnout, interpretovat údaje, vyčíslit, řešit, vyzkoušet, načrtnout, plánovat, použít, prokázat, uspořádat, orientovat se, diskutovat, dokumentovat, doložit atp.
4. Analyzovat	analyzovat, rozebrat, provést rozbor, rozlišit, roztřídit, specifikovat atp.
5. Hodnotit	argumentovat, obhájit, oponovat, podpořit (názor), posoudit, zhodnotit, zdůvodnit, ocenit, provést kritiku, zaujmout stanovisko, uvést klady a zápory, srovnat s normou atp.
6. Tvořit	vytvořit portfolio, navrhnout řešení problému, napsat (esej), organizovat, reorganizovat, plánovat, navrhnout nový (postup) atp.

CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., Hajerová Múllerová, L. Didaktika biologie ve vztahu mezi obecnou a oborovou didaktikou. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2019, 280 s. ISBN 978-80-261-0846-7.

Příloha 1: Taxonomická tabulka (revize Bloomovy taxonomie) – zpracováno podle D. Hudecové (2004, s. 277), Lorina W. Andersona, Davida R. Krathwohla et al. (2001, s. 28)

ZNALOSTNÍ DIMENZE	DIMENZE KOGNITIVNÍHO PROCESU					
	1. Zapamatovat – uložení a vybavení znalostí z dlouhodobé paměti	2. Rozumět – konstruování významu na základě získaných sdělení včetně ústního, písemného nebo grafického vyjádření	3. Aplikovat – užití postupu nebo struktury v různých situacích	4. Analyzovat – rozložení materiálu na části a určení, jaký je vzájemný vztah částí a v jakém jsou vztahu k celkové struktuře nebo účelu	5. Hodnotit – posouzení podle daných kritérií a standardů	6. Tvořit – vytváření nových vnitřně soudržných celků z jednotlivých prvků, reorganizace prvků do nového znaku nebo struktury
A. Znalost faktů – základní prvky, které musí studenti znát, aby byli obeznámeni s disciplínou a byli schopni řešit její problémy						
B. Konceptuální znalost – vzájemné vztahy mezi základními prvky uvnitř větších struktur, které umožňují jejich vzájemné fungování						
C. Procedurální znalost – jak něco dělat, metody dotazování, kritéria pro používání dovedností algoritmů, technik a metod						
D. Metakognitivní znalost – obecné znalosti o tom, jak poznáváme, a uvažování o vlastním myšlení						

Gradované úlohy Úlohy s různým stupněm obtížnosti

CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., Hajerová Müllerová, L. Didaktika biologie ve vztahu mezi obecnou a oborovou didaktikou. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2019, 280 s. ISBN 978-80-261-0846-7.

Aplikace konkrétních cílů do taxonomické tabulky (podle Hudecové, 2004, s. 281; Byčkovského & Kotáska 2004, s. 235; Klapka, 2012, s. 34, upraveno autorkami)

ZNALOSTNÍ DIMENZE	DIMENZE KOGNITIVNÍHO PROCESU					
	1. Zapamatovat	2. Rozumět	3. Aplikovat	4. Analyzovat	5. Hodnotit	6. Tvořit
A. Znalost faktů	A1 Žák identifikuje mech					
B. Konceptuální znalost		B2 Žák vysvětlí rozlišovací znaky mezi mechy a játrovkami		B4 Žák rozliší jednotlivé druhy běžných mechů (bělomech sivý, ploník ztenčený, prutník stříbrný , kostrbatec zelený)		
C. Procedurální znalost					C5 Žák v konkrétním ekosystému (louka, les, lidské sídlo) posoudí pravděpodobnost výskytu konkrétního druhu mechu	C6 Žák vytvoří herbář 5 druhů mechu
D. Metakognitivní znalost						D6 Žák navrhne pro svoji třídu exkurzi do různých ekosystémů, na různé druhy mechů, zrealizuje ji a uspořádá výstavku nalezených druhů

npi

Platforma nadání MŠMT a NPI ČR

Nastavována garantkou podpory nadání NPI ČR +
odborným pracovníkem

Realizována prostřednictvím Krajských
koordinátorů podpory nadání – KONA

1. Informace o podpoře nadání

www.zapojmevsechny.cz

Aktuality, kalendárium, newslettery...

Metodické materiály

Webináře, podcasty, rozhovory...

[Portfolio nadaného žáka – Europass](#)

npi Zapojme všechny
Národní pedagogický institut ČR

Hledejte v tématech...

Heterogenní kolektiv Sociální znevýhodnění Nadání Odišný mateřský jazyk Speciální vzdělávací potřeby Další témata ▾

🏠 > Nadání > Svět nadání

Hlavní podstránka

Krajské sítě podpory nadání

Kalendář akcí

Kontakty

Podkategorie

Svět nadání

ISSN 1805-7217

**Časopis byl Radou pro výzkum, vývoj a inovace nově
zařazen mezi česká recenzovaná neimpaktovaná periodika.**

Příběh
medaile

19. 1.

Dva dny
s DIBI

5.-6. 2.

Vzdělání pro
budoucnost

28.-29. 3.

Konference
PN
Ústí nad
Labem

22. 4.

VIII. Setkání
Národních skupin
garantů podporujících
nadání

NTK, Praha

11. 9.

[VIDEO](#)

Konzultační
centrum

Krajské
sítě
podpory
nadání

Páteční povídání o nadání (22. 5. 2026, 14–15 h)

+420 777 487 779
zdenka.chocholouskova@npi.cz

E-learning pro školního koordinátora podpory nadání

E-learning [Mentor podpory nadání](#)

Webinář Mentor nadání – [zde](#)

Podporujme nadání a pečujme o nadané.
Stojí nám za naši námahu a bohatě nám ji
vrátí...

+420 777 487 779
zdenka.chocholouskova@npi.cz